

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Дарина Зиновиева от Института за държавата и правото, БАН и Юридически факултет на ПУ”П.Хилендарски”

по конкурс за научната длъжност „доцент” в направление 3.6 право, /право на ЕС/, обявен от УНСС , Юридически факултет

Уважаеми членове на научното жури,

1. Общи данни

Назначена съм в състава на научното жури по конкурса със Заповед №2638/13.10.2023 г. на Заместник-ректора на УНСС. Конкурсът е обявен в Д.В. бр 70 от 15.08.2023 г. В конкурса участва един кандидат- гл.ас д-р Александра Йовчева Вълчева. Представени са всички нужни документи. От приложените справки се установява , че кандидатът отговаря на наукометричните показатели.

2. Данни за кандидата

Александра Вълчева е магистър по право. Защитила е дисертация за присъждане на научната степен „доктор” през 2017г. В момента работи като главен експерт в Дирекция “Международна дейност и проекти” към Омбудсмана на Република България. Била е юрисконсулт, както и хоноруван асистент по право на ЕС и международно право и институции в ЮЗУ „Н.Рилски”. Владее английски и гръцки езици.

От представената справка за учебната ѝ заетост през последните 6 години, издадена от УНСС е видно, че Ал.Вълчева е водила занятия по право на ЕС и Основи на правото, като учебната ѝ натовареност е много висока. Тя е водила лекции в Института за следдипломна квалификация в различни следдипломни квалификации като „Правно регулиране на митническия контрол”, „Национално и европейско медицинско право”. Участвала е в разработването на два проекта, като е била ръководител на проекта „ХОПЕС и ЕКПЧ- два пътя към една основна цел” /22/23г/. при УНСС. Член е на Съюза на учените в секция Правни науки.

В конкурса участва с 25 Статии, 1 студия , 1 глава от монография и учебно помагало.

Хабилитационният труд е със заглавие „Права на субектите в областта на здравеопазването в Европейския съюз”, 2023г.

3.Анализ и оценка на научните трудове

Монографията „Права на субектите в областта на здравеопазването в Европейския съюз в структурно отношение е организирана много добре- състои се от увод, пет глави, заключение, библиография. Актуалността е безспорна с оглед липсата на обобщено и единно изследване в българската правна доктрина за регулацията на правата на субектите, които влизат в правоотношения, в сектора здравеопазване в ЕС.

Налице са отделни изследвания, свързани предимно с правата на пациента, но няма обобщено и цялостно изследване относно основните субекти и правната регулация на техните права, задължения или дейност.

Съществен принос е частта, в която Ал. Вълчева анализира правата на медицинските специалисти, тъй като изцяло липсва в доктрината ни такова научно изследване. Трябва да се оцени положително систематичния анализ, който тя прави на правната регулация на правата на медицинските специалисти, като посочва проблемите при правоприлагането и извежда аргументирани изводи с научно и практическо значение.

Авторката изследва не само уредбата в ЕС, но прави и взаимовръзка с българското право. Именно това трябва да се подчертае като принос, тъй като дава широта на познанията относно проблемите в правната уредба, както на ЕС, така и на България.

Авторката систематично започва изследването с изясняване на компетентността на ЕС в областта на опазването на общественото здраве, както и с източниците на съответната правната уредба. Правилно тя отбелязва, че липсва обща компетентност в рамките на Съюза и затова държавите следва съобразяват вътрешното си законодателство с основните актове на ЕС. Авторката много точно илюстрира заплахата от здравна трансгранична криза с появата на вируса на Ковид19 и цялостните действия на ЕС и съответно на държавите-членки на ЕС. Изводите ѝ относно цялостното управление на здравеопазването в ЕС, както и законодателството на ЕС и проблемите, които следва да се решат, заслужават висока оценка.

Положително трябва да се оцени подхода на Ал. Вълчева да направи изследователски анализ на правните проблеми, свързани с правата на всеки един от основните субекти, участници в сферата на здравеопазването- пациентите, медицинските специалисти и лечебните заведения.

Отличава се изследването на правната уредба относно правата и задълженията на пациентите, която се съдържа в учредителните договори, в Хартата на основните права на ЕС, в Европейската социална харта, Директиви и Регламенти на ЕС. Много добре е анализирана институционалната компетентност в ЕС, като са разгледани подробно видовете органи и организации , свързани с правата и задълженията на пациента- напр. Съюза за защита на пациентите.

Авторката е разгледала проблемите на трансграничното медицинско обслужване, като е акцентирала върху актуалните възникнали въпроси. Принципно самостоятелен труд по този въпрос у нас има, но тук Александра Вълчева е включила въпроси, които систематично допълват цялостната представа за правното регулиране на правата и задълженията на пациентите, с оглед пространственото движение и взаимодействието на органите от държавите-членки при реализиране на трансграничното медицинско обслужване. Авторката е съпоставила развитието на законодателната уредба на трите основни правни субекта и обосновава извода, че най-добре развито е законодателството, свързано с правата на пациента.

Като важен принос на монографията в нашата доктрина отбелязвам изследването на авторката в глава Трета относно правата и задълженията на медицинските специалисти. Ал. Вълчева

е анализираща правната уредба у нас и в ЕС , като в детайли е разсъждавала върху проблемите, свързани с движението на тези субекти в европейското пространство и отражението на това върху правните проблеми, които възникват. В тази връзка правилно авторката е изяснила и признаването на професионалната квалификация, въпрос с юридическа сложност, поради недобрата национална уредба и връзката с актове на ЕС. С компетентност и познания, Александра Вълчева е изследвала правните проблеми на отговорността на лекарите и медицинските специалисти при осъществяване на медицинската помощ. Изводите и предложенията са с приносно значение.

Правата и задълженията на третия вид субект- лечебните заведения, са анализирани обстойно и в дълбочина. Приносно значение има частта за правния режим на лечебните заведения в ЕС, тъй като в нашата доктрина този въпрос не е бил предмет на научно изследване. Авторката в съпоставителния си анализ за степента на развитието на уредбата на правата на трите вида субекта, сочи, че тази относно лечебните заведения е най-оскъдна. Всички изводи са стойностни, с практическа насоченост и следва да се оценят високо.

Считам за принос в доктрината ни идеята на авторката да изследва въпросите на така нар. от нея „Трансгранични заплахи за стабилността на здравеопазването” в ЕС и в държавите – членки на ЕС.

Авторката с разбиране на материята разглежда проблемите от общностно естество, като напр. компетентността на Европейската комисия и на Европейския парламент. Наред с общите органи, тя изследва и компетентността на специализираните в здравеопазването органи на ЕС, като напр. Европейската агенция по

лекарствата, Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията и др. Изводите имат приносно значение- за българската доктрина, от една страна и също така- за правото на ЕС, от друга.

От съществено значение са изводите на Ал. Вълчева относно двата катализатора за оптимизиране на правната уредба на здравеопазването в ЕС- развитието на вътрешния пазар и свободното движение на хората /1/ и овладяването на евентуални здравни кризи в региона на ЕС /2/.

Авторката разглежда задълбочено анализира и редица други по-обща проблеми в правото на ЕС с актуално значение като напр. електронното здравеопазване, защитата на чувствителните лични данни в тази сфера, дискриминацията, уредбата на съвременни методи на лечение като трансплантацията, асистираната репродукция. Трябва да се оценят положително идеите, съдържащи се в последната глава, където тя представя в общ контекст предизвикателства в управлението на здравеопазването в ЕС и защитата на видовете субекти в здравеопазването.

Освен доктринерното значение на анализа, той има практическа стойност, с оглед на това, че е нужна адекватна информация по тези въпроси, на пациентите, на практикуващите медицински специалисти, на управляващите лечебните заведения лица, на административните органи, с компетентност в управлението на тази сфера.

Правилен е извода на Ал.Вълчева, че е ограничена компетентността на Съвета. Затова трябва да се оценят положително предложенията и да се оптимизира тази компетентност при евентуално актуализиране на Договорите.

Обобщено, монографичният труд показва детайлно познаване на материята в правото на ЕС и в националното право.

Взаимовръзките между правото на ЕС и нашето право са умело реализирани и показват научно-изследователски умения. Като принос трябва да се оцени посочването на конкретни казуистични проблеми, техния анализ и тълкуване. Авторката борави свободно със съдебна практика, като релевира към нея при изясняване на поставения проблем.

От приложените статии, считам, че всички имат приносен характер, като специално прави впечатление широките познания на А.Вълчева в материи от други отрасли на правото, в които тя проявява интерес и анализира проблеми. Такива са напр. статията „Преспанският договор и новият правен статус на Македония“, „Изнасилването по време на военен конфликт като престъпление на международното право- еволюция и перспективи“, „Конфликтът и неговото разрешаване- юридически, исторически, е икономически и психологически аспекти“, „Правна уредба на съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела в Европейския съюз“, „Предоставяне на убежище в Европейския съюз“.

В изброените статии авторката анализира сложни международноправни въпроси, както и материи от други отрасли в правото- наказателно право, гражданското право. В самостоятелната авторска Четвърта глава от колективната монография “Наднационални права на интелектуална собственост в Европейския съюз. ИК- УНСС, София 2021г, с автори В: Драганов Ж., Вълчева, А., Любенова Г. , авторката прави анализ на службата

на ЕС по интелектуална собственост и релевантната съдебната практика на Съда на ЕС. С оглед на оценката на педагогическата й дейност, следва да се подчертае авторството на Учебно помагало по право на ЕС от 2021г. , включващо казуистика, съдебна практика, тестови въпроси.

4.Критични бележки:

В хабилитационния труд авторката би могла да избегне използваното понятие „политики” на управление, за да разграничи ясно правното изследване от изследванията в сферата на „общественото здравеопазване”.

5.В цялостност приложените научни публикации показват детайлност в правните познания на Ал.Вълчева, задълбоченост при анализи на научни хипотези, както и умение да се търсят нерешени проблеми , да се предлагат идеи за оптимизиране на законодателството.

Налице са и представени справки за цитирания от други автори.

Представените публикации съдържат оригинални идеи и постижения, които са приноси, както в науката, така и в практиката. Преподавателската дейност отговаря на законовите изисквания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

С оглед на горепосоченото, давам своята **положителна** оценка и препоръчвам Научното жури да предложи на Факултетния съвет на УНСС Александра Йовчева Вълчева да бъде избрана на

академичната длъжност **доцент** по професионално направление 3.6
Право/право на ЕС/ .

7.12.2023г.

Рецензент:

/професор д-р Дарина Зиновиева/

REVIEW

by Prof. Darina Zinovieva from the State and Law Institute, BAS
and Faculty of Law of PU "P. Hilendarski"

according to the competition for the scientific position of
"associate professor" in direction 3.6 law, /EU law/, announced by
UNSS, Faculty of Law

Dear members of the scientific jury,

1. General data

I have been appointed to the scientific jury for the competition by
Order No. 2638/13.10.2023 of the Deputy Rector of UNSS. The
competition is announced in S.G. No. 70 of 15.08.2023. One
candidate participated in the competition – Chief assistant
Alexandra Yovcheva Valcheva, Ph.D. All necessary documents

are presented. From the attached references, it is established that the candidate meets the scientometric indicators.

2. Applicant data

Alexandra Valcheva is a Master of Law. She defended a dissertation for the award of the scientific degree "Ph.D." in 2017. He currently works as a chief expert in the "International Activities and Projects" Directorate at the Ombudsman of the Republic of Bulgaria. She was a legal consultant, as well as a part-time assistant in EU law and international law and institutions at the "N. Rilski" SUU. He speaks English and Greek.

From the presented report on her academic employment for the last 6 years, issued by the UNSS, it is clear that Al. Valcheva taught classes on EU law and Fundamentals of Law, and her academic workload is very high.

She has lectured at the Postgraduate Qualification Institute in various postgraduate qualifications such as "Legal Regulation of Customs Control", "National and European Medical Law". She participated in the development of two projects, being the head of the project "HOPES and ECHR - two paths to one main goal" /22/23/. at UNSS. He is a member of the Union of Scientists in the Legal Sciences section.

He participated in the competition with 25 articles, 1 study, 1 chapter of a monograph and a teaching aid book.

The habilitation thesis is entitled "Rights of subjects in the field of health care in the European Union", 2023.

3. Analysis and evaluation of scientific works

The monograph "Rights of subjects in the field of health care in the European Union" is structurally very well organized - it consists of an introduction, five chapters, a conclusion, a bibliography. The relevance is indisputable in view of the lack of a generalized and unified study in the Bulgarian legal doctrine on the regulation of the rights of entities entering into legal relations in the healthcare sector in the EU.

There are separate studies mainly related to the rights of the patient, but there is no generalized and comprehensive study about the main entities and the legal regulation of their rights, obligations or activities.

A significant contribution is the part in which Al. Valcheva analyzes the rights of medical specialists, as such scientific research is completely absent in our doctrine. The systematic analysis she makes of the legal regulation of the rights of medical professionals should be positively evaluated, pointing out the problems in law enforcement and drawing reasoned conclusions of scientific and practical importance.

The author examines not only the regulation in the EU, but also makes a mutual connection with the Bulgarian law. It is this that should be emphasized as a contribution, as it gives the breadth of knowledge regarding the problems in the legal framework, both of the EU and of Bulgaria.

The author systematically begins the research by clarifying the competence of the EU in the field of public health protection, as well as with the sources of the relevant legal framework. She rightly notes that there is a lack of common competence within the Union and therefore countries should align their domestic legislation with the main EU acts. The author very accurately illustrates the threat of a cross-border health crisis with the emergence of the Covid19 virus and the overall actions of the EU

and, accordingly, the EU member states. Her conclusions on the overall governance of healthcare in the EU, as well as EU legislation and the issues to be addressed, are highly commendable.

The approach of Al. Valcheva to make a research analysis of the legal problems related to the rights of each of the main subjects, participants in the field of health care - patients, medical specialists and medical institutions, must be evaluated.

The study of the legal framework concerning the rights and obligations of patients, which is contained in the founding treaties, in the Charter of Fundamental Rights of the EU, in the European Social Charter, Directives and Regulations of the EU is distinguished.

The institutional competence in the EU has been analyzed very well, with a detailed examination of the types of bodies and organizations related to the rights and obligations of the patient - e.g. Patient Protection Union.

The author has examined the problems of cross-border medical care, focusing on current issues. In principle, there is an independent work on this issue in our country, but here Alexandra Valcheva has included questions that systematically complement the overall picture of the legal regulation of the rights and obligations of patients in view of the spatial movement and interaction of the authorities from the member states in the implementation of cross-border medical care. The author has compared the development of the legislative framework of the three main legal subjects and justifies the conclusion that the best developed is the legislation related to the rights of the patient.

As an important contribution of the monograph to our doctrine, I note the author's research in Chapter Three on the rights and

duties of medical professionals Al. Valcheva has analyzed the legal system in our country and in the EU, reflecting in detail on the problems related to the movement of these subjects in the European space and the reflection of this on the legal problems that arise. In this regard, the author correctly clarified the recognition of the professional qualification, a matter of legal complexity, due to the poor national regulations and the connection with EU acts. With competence and knowledge, Alexandra Valcheva has researched the legal problems of the responsibility of doctors and medical specialists in the implementation of medical assistance.

Conclusions and suggestions are of contributing importance. The rights and obligations of the third type of entity - the medical facilities - have been analyzed thoroughly and in depth. The part about the legal regime of medical institutions in the EU is of contributing importance, since in our doctrine this issue has not been the subject of scientific research. The author, in her comparative analysis of the degree of development of the regulation of the rights of the three types of subjects, points out that the one regarding medical institutions is the most scarce. All conclusions are valuable, with a practical focus and should be highly appreciated.

I consider the author's idea to research the issues of what she calls "Cross-border threats to the stability of healthcare" in the EU and in the EU member states as a contribution to our doctrine.

The author with an understanding of the matter examines the problems of a community nature, such as e.g. the competence of the European Commission and the European Parliament. Along with the general bodies, it also examines the competence of the specialized EU health bodies, such as e.g. European Medicines Agency, European Center for Disease Prevention and Control, etc.

The conclusions have a contributing importance - for Bulgarian doctrine, on the one hand, and also - for EU law, on the other.

Of essential importance are the conclusions of Al. Valcheva regarding the two catalysts for optimizing the legal framework of health care in the EU - the development of the internal market and the free movement of people /1/ and the control of possible health crises in the EU region /2/.

The author examines and analyzes in depth a number of other more general problems in EU law of current importance, such as e.g. electronic healthcare, the protection of sensitive personal data in this area, discrimination, the regulation of modern treatment methods such as transplantation, assisted reproduction.

The ideas contained in the last chapter, where it presents in a general context challenges in the governance of healthcare in the EU and the protection of the types of subjects in healthcare, should be positively evaluated.

Apart from the doctrinal significance of the analysis, it has a practical value, in view of the fact that adequate information on these issues is needed for patients, medical practitioners, persons managing medical facilities, administrative bodies with competence in the management of this field .

Al. Valcheva's conclusion that the competence of the Council is limited is correct. Therefore, its proposals to optimize this competence should be evaluated positively in case of a possible update of the Treaties.

In summary, the monographic work shows a detailed knowledge of the matter in EU law and in national law. The interrelationships between EU law and our law are skilfully realized and show scientific research skills.

The indication of specific casuistic problems, their analysis and interpretation should be evaluated as a contribution. The author deals freely with court practice, referring to it when clarifying the problem.

Of the attached articles, I believe that all of them have a contributing character, and A. Valcheva's wide knowledge of matters from other branches of law, in which she shows interest and analyzes problems, is especially impressive.

Such are e.g. the article "The Treaty of Prespa and the new legal status of Macedonia", "Rape during a military conflict as a crime of international law - evolution and perspectives", "The conflict and its resolution - legal, historical, economic and psychological aspects", "Legal framework of judicial cooperation in civil and criminal cases in the European Union", "Granting asylum in the European Union". In the listed articles, the author analyzes complex international legal issues, as well as matters from other branches of law - criminal law, civil law. In the self-authored Fourth Chapter of the collective monograph "Supranational intellectual property rights in the European Union. IC-UNSS, Sofia 2021, with authors Draganov Zh., Valcheva, A., Lyubenova G., the author analyzes the EU intellectual property office and the relevant case law of the Court of EU.

In view of the assessment of her pedagogical activity, the authorship of the Teaching aid book under EU law from 2021 should be emphasized. , including case studies, case law, test questions.

4. Critical remarks:

In the habilitation thesis, the author could avoid the used term "policies" of management, in order to clearly distinguish legal research from research in the field of "public health".

5. Overall, the attached scientific publications show detail in Al. Valcheva's legal knowledge, thoroughness in the analysis of scientific hypotheses, as well as the ability to search for unsolved problems, to propose ideas for optimizing the legislation. References are also provided for citations by other authors. The presented publications contain original ideas and achievements that are of contribution, both in science and in practice. The teaching activity meets the legal requirements.

CONCLUSION:

In view of the above, I give my **positive** assessment and recommend that the Scientific Jury propose to the UNSS Faculty Council that Alexandra Yovcheva Valcheva be elected to the academic position of **associate professor** in professional direction 3.6 Law/EU law/.

7.12.2023

Reviewer:
/Professor Darina Zinovieva, Ph.D./